

NUKENTĖJUSIŲJŲ CHARTIJA

ir baudžiamojo teisingumo sistemos vadovas



AN ROINN DLÍ AGUS CIRT AGUS ATHCHÓIRITHE DLÍ
DEPARTMENT OF JUSTICE AND LAW REFORM

2010

TURINYS

Teisingumo ir teisės reformos ministro įžanginis žodis	1
Paramos nusikaltimų aukoms komisijos pirmininko įžanga	3
Įvadas	4
1. Nusikaltimų aukų pagalbos linijos nukentėjusiųjų chartija	6
2. An Garda Síochána nukentėjusiųjų chartija	9
3. Teismų tarnybos nukentėjusiųjų chartija	15
4. Generalinės prokuratūros nukentėjusiųjų chartija	20
5. Lygtinio teistumo tarnybos nukentėjusiųjų chartija	23
6. Įkalinimo tarnybos nukentėjusiųjų chartija	26
7. Teisinės pagalbos tarnybos nukentėjusiųjų chartija	45
8. Koronerio tarnybos nukentėjusiųjų chartija	34
9. Nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo teismo nukentėjusiųjų chartija	37
10. Nukentėjusieji ir įstatymai	40
11. Naudinga kontaktinė informacija	48

TEISINGUMO IR TEISĖS REFORMOS MINISTRO ĮŽANGINIS ŽODIS

Ši chartija yra skirta jums – tiems, kurie, gaila, tačiau yra nusikaltimų aukos. Joje aiškiai išdėstyta, kokių paslaugų galite tikėtis iš visų pagrindinių baudžiamojo teisingumo valstybės tarnybų ir vienos iš savanoriškų organizacijų, dirbančių su nukentėjusiais. Šios tarnybos yra aukščiausiam lygmenyje įsipareigoję šiame dokumente pateikiamoms savo chartijoms.



Kaip teisingumo ir teisės reformos ministras, norėčiau, kad chartija būtų daugiau nei žodžiai – norėčiau, kad žodžius lydėtų realūs ir įvertinami veiksmai. Norėčiau, kad valstybinės ir savanoriškos organizacijos teiktų kompetentingas ir veiksmingas paslaugas su užuojauta nusikaltimų aukoms. Kompetentingos paslaugos reiškia aiškos informacijos suteikimą, pasitikint teikiama parama ir žinant, kada nukreipti nukentėjusį į kitą tarnybą. Paslaugos su užuojauta reiškia situacijos matymą iš nukentėjusiojo perspektyvos išliekant pakankamai profesionaliu, kad būtų galima padėti nukentėjusiajam. Veiksmingos paslaugos reiškia darbą su kitomis organizacijomis, kai tai pasitarnauja nukentėjusiojo poreikiams.

Esu įsipareigojęs gerinti nukentėjusiųjų padėtį. Aš įsteigiau Nusikaltimų aukų tarnybą, kad paskatintčiau valstybines ir savanoriškas organizacijas teikti geresnes paslaugas nukentėjusiems. Ir toliau finansuosiu Paramos nusikaltimų aukoms komisiją, kad padėčiau savanoriškoms organizacijoms paremti nusikaltimų aukas. Aš stipriai palaikau Komisijos įsteigto Nusikaltimų aukų konsultavimo forumo darbą. Šis forumas suteikia galimybę nukentėjusiųjų grupėms prisidėti prie politikos kūrimo proceso ir dirbti kartu keičiantis gera praktika. Taip pat išleidau 2009 m. Baudžiamosios procedūros aktą, kuris pagerins teisinę nukentėjusiųjų situaciją, kai taps įstatymu.

Ši Nukentėjusiųjų chartijos ir baudžiamojo teisingumo sistemos vadovo redakcija nėra paskutinis žodis nusikaltimų aukoms. Tai yra žingsnis teisinga kryptimi. Nekantriai laikiu atskirų chartijų atnaujintų versijų, kadangi organizacijos deda visas pastangas, kad teiktų geresnes ir naujas paslaugas nukentėjusiems, o ypač nukentėjusiems, kurie yra liudininkai bylose.

Dermot Ahern, TD

Teisingumo ir teisės reformos ministras

PARAMOS NUSIKALTIMŲ AUKOMS KOMISIJOS PIRMININKO ĮŽANGA



Paramos nusikaltimų aukoms komisija finansuoja organizacijas, teikiančias įvairias paslaugas nusikaltimų aukoms. Šios organizacijos remia nukentėjusiuosius nuo smurto šeimoje, seksualinio smurto, prekybos žmonėmis bei turistus nusikaltimo aukas, nukentėjusiuosius vaikus, nukentėjusiųjų, kurie buvo nužudyti, šeimas ir nukentėjusiuosius nuo neorganizuotos nusikalstamos veikos.

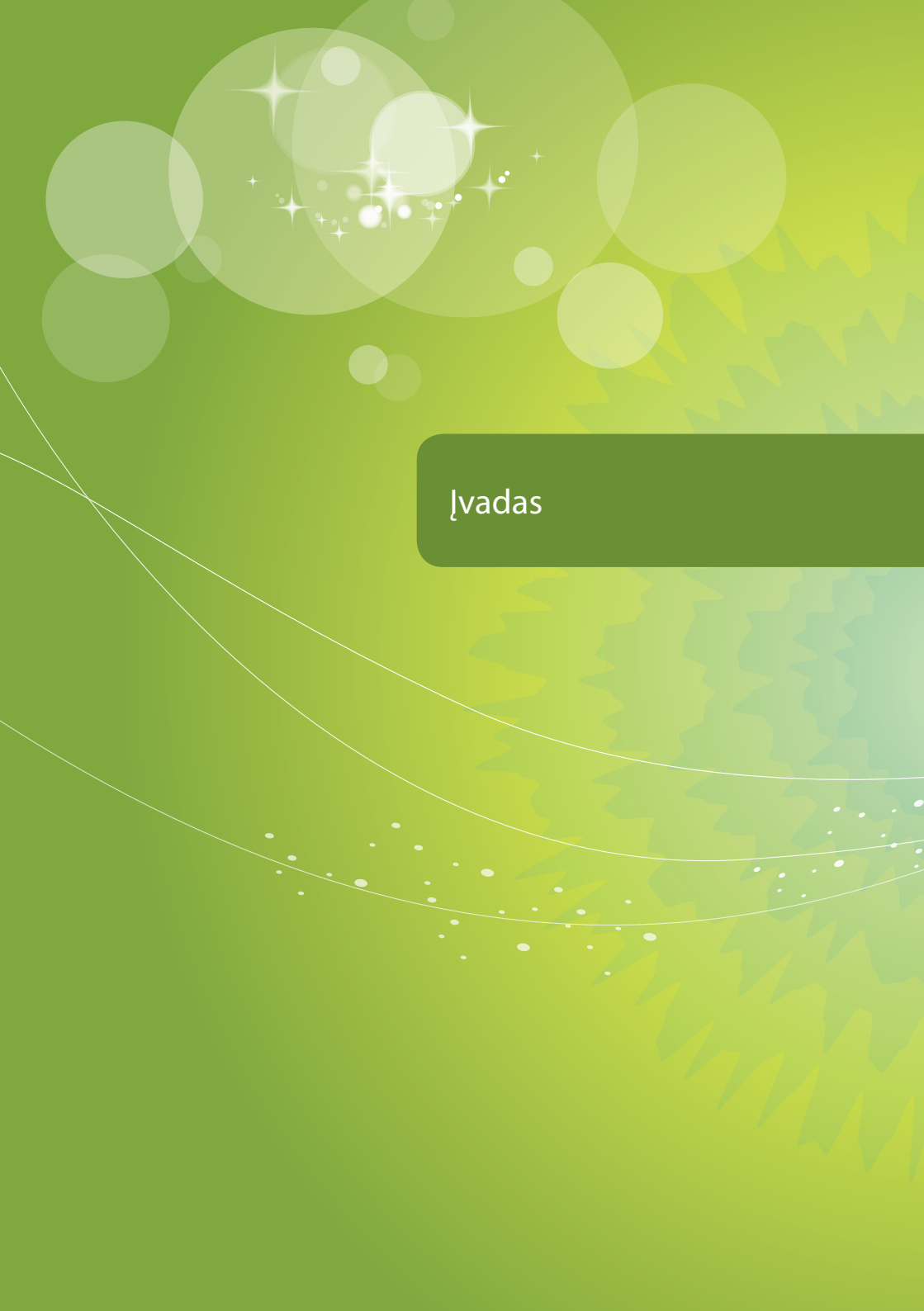
Šių organizacijų teikiamos paslaugos:

- nukentėjusiųjų lydėjimas į teismą;
- informacijos suteikimas;
- prieigos prie pagalbos linijų suteikimas; ir
- emocinė pagalba bei psichologo konsultacijos.

Be specialios savanoriškų organizacijų pagalbos, nusikaltimo aukoms reikalingos įvairios baudžiamojo teisingumo srities valstybinių tarnybų paslaugos ir pagalba. Daugelis veiksmų, kuriuos vykdo šios valstybinės tarnybos, yra išdėstyta šioje Chartijoje. Nukentėjusiesiems labai svarbu yra būti informuojamiems apie nusikaltimo tyrimo eigą, patraukimo baudžiamojon atsakomybėn procedūras, teismo procesus ir sprendimus bei ginčus dėl įkalinimo ir lygtinio teistumo. Komisija teisingumo ir teisės reformos ministro prašymu peržiūrėjo Nukentėjusiųjų chartiją. Ši peržiūra yra nusikaltimo aukų pasitenkinimo baudžiamojo teisingumo sistemos proceso gerinimo pradžia. Komisija viliasi, kad ši Chartija bus naudinga jums, nusikaltimo aukoms, ir visiems, susiduriantiems su baudžiamojo teisingumo sistema.

Ray McAndrew

Paramos nusikaltimų aukoms komisijos pirmininkas

The background is a vibrant green gradient. In the upper left, there are several overlapping circles of varying sizes, some containing white stars and dots. A jagged, leaf-like pattern in shades of green and yellow is on the right side. Two thin white curved lines sweep across the lower half of the image, with a trail of small white dots following the lower curve. A dark green rounded rectangle is positioned in the middle right, containing the text 'Ivadas'.

Ivadas

ĮVADAS

Šioje Chartijoje aprašoma baudžiamojo teisingumo sistema iš nusikaltimo aukos perspektyvos. Joje išdėstomos jūsų teisės į įvairių valstybės tarnybų, dirbančių su nusikaltimo aukomis, teikiamas paslaugas.

„Nukentėjusysis“ – tai fizinis asmuo, patyręs žalą, įskaitant kūno sužalojimą ar psichinę traumą, emocinį sukrėtimą ar ekonominius nuostolius tiesiogiai dėl veikimo ar neveikimo pažeidžiant valstybės narės baudžiamąjį įstatymą.“ ES pamatinis sprendimas dėl nukentėjusiųjų padėties baudžiamosiose bylose (2001 m.)

Ši Chartija yra suskirstyta į 11 skyrių, kuriuose pateikiamos atskiros chartijos:

- Nusikaltimo aukų pagalbos linijos (savanoriškos organizacijos)
- Garda Síochána (the Gardaí) (Airijos policijos)
- Teismų tarnybos
- Generalinės prokuratūros
- Kalėjimų tarnybos
- Lygtinio teistumo tarnybos
- Teisinės pagalbos valdybos
- Koronerio tarnybos
- Nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo teismo

Kiekviename skyriuje apžvelgiama:

ko jūs galite tikėtis iš tarnybos;

ką jūs galite daryti, jeigu mes nepateisiname jūsų lūkesčių;

tarnybos vaidmuo.

10 skyriuje taip pat pateikiama santrauka apie nukentėjusiuosius ir įstatymus, o 11 skyriuje nurodoma naudinga kontaktinė informacija. Kiekviename skyriuje nurodyta versijos data. Kadangi skirtingos organizacijos tobulina savo paslaugas arba teikia naujas paslaugas nusikaltimo aukoms, jos parengia atskirų chartijų naujas versijas ir nurodo naujausios versijos datą.

Atkreipiame dėmesį, kad ši Chartija yra tik rekomenduojamojo pobūdžio. Ji nėra teisinis dokumentas ir nesuteikia jums teisių.



1

Nusikaltimų aukų pagalbos linijos nukentėjusiųjų chartija

1: NUSIKALTIMŲ AUKŲ PAGALBOS LINIJOS NUKENTĖJUSIŲJŲ CHARTIJA

KO GALITE TIKĖTIS IŠ PAGALBOS LINIJOS

Kai skambinate pagalbos linijai:

- jūsų skambutis bus konfidencialus;
- mes suteiksime jums laiko ir vietos papasakoti apie savo nusikaltimo patirtį;
- mes išklausysime įsijausdami ir neteisdami;
- mes galime papasakoti jums apie paramos paslaugas nusikaltimo aukoms jūsų vietoje;
- mes galime papasakoti apie specialistų paslaugas konkrečių nusikaltimų aukoms, pavyzdžiui, smurto šeimoje, prievartavimo, seksualinio smurto ir žmogžudystės (ar nukentėjusysis buvo nužudytas ar jam gyvybė buvo atimta dėl neatsargumo);
- galime atsakyti į jūsų klausimus apie baudžiamojo teisingumo sistemą;
- galime padėti susisiekti su Gardai ir kitomis įstaigomis bei tarnybomis;
- galime pateikti informacijos, kaip ieškoti kompensacijos, jeigu tai taikytina jūsų atveju;
- mes visada jus išklausysime, kai norėsite mums vėl paskambinti.

Skambindami galite:

- pasakoti mums tiek, kiek norite;
- nurodyti savo vardą, pavardę, arba ne;
- užduoti bet kokią klausimą apie teisingumo sistemą – jeigu mes nežinosime atsakymo, išsiaiškinsime ir jums pranešime;
- prašyti informacijos apie kitas valstybines ir savanoriškas tarnybas, galinčias jums padėti;
- aptarti problemas, kurias turite spręsti todėl, kad šeimos narys, draugas arba kolega tapo nusikaltimo auka;
- sužinoti, kur galite gauti patarimų apie saugumą;
- sužinoti, kaip galite gauti teisinės konsultacijos;
- sužinoti, ar jūs turite teisę į kompensaciją dėl nusikaltimo padarytos žalos.

Jums nereikia turėti konkrečios priežasties, kad galėtumėte mums paskambinti, arba konkretaus klausimo mums užduoti. Jeigu norite tiesiog pasikalbėti, mes visada išklausysime.

Pagalbos linijai galite skambinti:

„Pagalbos telefonas“: 1850 211 407

El. paštas: info@crimevictimshelpline.ie

Tekstas: 085 1337711

Interneto svetainė: www.crimevictimshelpline.ie

JEIGU MES NEATITINKAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Jeigu mes neatitinkame jūsų lūkesčių, galite kreiptis į:

Tarnybos koordinatorių

Nacionalinė nusikaltimų aukų pagalbos linija

3rd Floor, Block B

Harcourt Centre

Harcourt Street

Dublin 2.

Tel.: (01) 408 6118

Faksas: (01) 4086125

El. paštas: info@crimevictimshelpline.ie

Interneto svetainė: www.crimevictimshelpline.ie

NUSIKALTIMŲ AUKŲ PAGALBOS LINIJOS VAIDMUO

Nusikaltimų aukų pagalbos linija – tai konfidenciali nacionalinė pagalbos linija, kurioje dirba grupė apmokytų savanorių. Mes esame, kad išklausytume. Palaikome kiekvieną nusikaltimo auką, nesvarbu, kada įvyko nusikaltimas, kas jį padarė ir ar pranešėte jį Gardaí, ar ne. Suprantame problemas ir sunkumus, su kuriais susiduria nusikaltimų aukos, ir pamėginsime jums padėti, kad šiuo metu nesijaustumėte vienišas.

Mus remia Paramos nusikaltimų aukoms komisija, kurią įsteigė Teisingumo, lygybės ir teisės reformos ministras. Komisija finansuoja įvairias organizacijas, palaikančias nusikaltimų aukas. Jeigu norite, galime pateikti bet kurios šių organizacijų kontaktinę informaciją. Komisijos interneto svetainėje www.csvc.ie (žr. skiltį „Nukentėjusiųjų tarnybos“) taip pat galite rasti sąrašą organizacijų, remiančių nusikaltimų aukas.

(Leidimas: 2010 m. birželis)



2

An Garda Síochána
nukentėjusiųjų chartija

2: An Garda Síochána nukentėjusiųjų chartija

KO GALITE TIKĖTIS IŠ GARDA SÍOCHÁNA

Jeigu esate nusikaltimo arba traumavusio incidento auka, mes:

- greitai reaguosime į jūsų skambutį ir ištirsime jūsų skundą;
- pateiksime jums vardą, pavardę, telefono numerį ir tiriančios Garda nuovadą bei PULSE incidento numerį – šis numeris priskiriamas jūsų incidentui, kad mes greitai galėtume rasti jūsų bylos duomenis;
- paaiškinsime, kas vyks ir informuosime apie baudžiamąjį tyrimą, t. y. parašysime, kada mes nubausime / pakviesime į teismą arba įspėsime įtariamąjį dėl jūsų incidento;
- raštu pranešime apie Nusikaltimų aukų pagalbos liniją ir kitas tarnybas, prieinamas nusikaltimo arba trauminio incidento aukoms. Per šią pagalbos liniją galėsite susisiekti su įvairiomis palaikančiomis tarnybomis. Pagalbos linijoje dirba savanoriai ir ji yra nepriklausoma nuo Garda Síochána.

Nusikaltimų aukų pagalbos linija: 1850 211 407.

Kai įtariamasis turės atvykti į teismą, mes informuosime:

- ar įtariamasis yra įkalintas (areštuotas) arba paleistas už užstatą ir šio paleidimo sąlygas, pavyzdžiui, draudimas artintis prie jūsų arba jūsų namų;
- teismo posėdžio laiką, datą ir vietą;
- baudžiamojo persekiojimo procesą – ar jus kvies kaip liudininką, papasakosime apie paramą, kurią galite gauti iš savanoriškų organizacijų, remiančių nusikaltimų aukas;
- apie atvejus, kai pagal įstatymus jūs, kaip auka, galite pateikti įrodymus teismui apie nusikaltimo poveikį jums;
- apie teismo išlaidas;
- galutinį baudžiamojo proceso rezultatą.

Jeigu lankotės Airijoje

Jeigu lankotės Airijoje ir tapote nusikaltimo arba trauminio incidento auka, mes su jūsų sutikimu nukreipsime jus į Airijos turistų pagalbos tarnybą. Airijos turistų pagalbos tarnybos telefono numeris: 1890 365 700.

Mes būsime itin jautrūs seksualiniams nusikaltimams

- parūpinsime tos paties lyties Garda pareigūną;
- jeigu galima, kai prašoma pasirinkinsime tos paties lyties gydytoją;
- pateiksime informaciją apie vietines seksualinių nusikaltimų aukų rėmimo organizacijas.

Žmogžudystės arba kito neteisėto nužudymo aukų šeimos

Jūsų vietinis Garda vyresnysis inspektorius tiesiogiai palaikys ryšius su jumis ir bet kuria nukentėjusiuosius remiančia organizacija, kurios pagalbos jūs paprašėte. Mes palaikysime ryšius tarp jūsų, tiriančiųjų Garda pareigūnų ir atitinkamos paramos organizacijos per nurodytą Garda ryšių su šeima palaikymo pareigūną iš tyrimo grupės.

Smurto šeimoje aukos

Smurto šeimoje atvejais mes laikomės areštavimo politikos, kad apsaugotume sutuoktinius arba partnerius ir jūsų šeimą. Taip pat informuosime jus apie vietinės paramos tarnybas.

Senyvi žmonės

Jeigu esate senyvas žmogus, tapęs nusikaltimo auka, imsimės visų galimų priemonių, kad apsaugotume ir nuramintume jus. Taip pat patarsime dėl namų saugumo ir jūsų saugumo bendruomenėje.

Specialūs poreikiai

Jeigu turite bet kokią negalią, atsižvelgsime į jūsų specialius poreikius arba reikalavimus.

Jeigu nekalbate angliškai arba airiškai

Mes nemokamai suteiksime vertimo paslaugas, kad gautumėte tos pačios kokybės paslaugas kaip ir bet kuri kita nusikaltimo auka.

Gėjų, lesbiečių, biseksualų ir transeksualų bendruomenės

Jeigu esate gėjų, lesbiečių, biseksualų arba transeksualų bendruomenės narys, mes jūsų bylą tirsime jautriai. Jeigu reikia, nukreipsime jus pas Garda Síochána ryšių su gėjais pareigūną.

Rasistiniai incidentai

Jeigu esate rasistinio incidento auka, mes:

- tiksliai užregistruosime incidentą;
- ištirsime jūsų skundą;
- nukreipsime jus pas Garda ryšių dėl etninių problemų pareigūną jūsų rajone.

Jaunimo padaryti nusikaltimai

Jeigu esate jauno žmogaus padaryto nusikaltimo auka:

- informuosime, ar padaręs nusikaltimą asmuo yra jaunas žmogus;
- atsižvelgsime į jūsų, kaip aukos, nuomonę, kai svarstoma įtraukti jauną žmogų į alternatyvios bausmės programą, tačiau sprendimą dėl jaunuolio įtraukimo į programą priims šios programos direktorius;
- galime pakviesti jus dalyvauti, jeigu mes įspėjame jaunuolį;
- galime pakviesti jus į Garda šeimos konferenciją;
- mes palaikysime jūsų, kaip aukos, interesus, Garda šeimos konferencijoje, nesvarbu, ar jūs dalyvausite, ar ne.

JEIGU MES NEATITINKAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Jeigu nesate patenkinti mūsų tarnyba arba turite klausimų, pasiūlymų ar atsiliepimų apie bet kokį Garda Síochána pareigūnų elgesį su jumis, nedvejodami kreipkitės į:

savo vietinį Garda vyresnįjį inspektorių.

Išsamesnę informaciją rasite interneto svetainėje www.garda.ie arba telefonų kataloge (žaliuosiuose puslapiuose) prie Garda Síochána arba

Garda ryšių su nukentėjusiais palaikymo tarnyba,
An Garda Síochána,
Community Relations and Community Policing Section,
Harcourt Square,
Dublin 2
Tel.: (01) 666 3880 arba (01) 666 3822 ar (01) 666 3882
Faksas: (01) 666 3801
El. paštas: crimevictims@garda.ie
(Viskas stebima darbo valandomis)

Mes stengsimės kuo greičiau atsakyti į jūsų užklausą.
Taip pat galite pateikti skundą:

Garda Síochána Ombudsman Commission
150 Abbey Street Upper, Dublin 1.
„LoCall“: 1890 600 800
Tel.: (01) 871 6727
Faksas: (01) 814 7023
El. paštas: info@gsoc.ie
Interneto svetainė: www.gardaombudsman.ie



Mes gerai žinome, kokią ypatingą vietą užima nukentėjusieji Garda tarnyboje ir baudžiamojo teisingumo sistemoje. Esame įsipareigoję kurti su jumis naudingus ir palaikančius santykius. Rūpinantis jūsų orumu, mums labai svarbūs yra jūsų rūpesčiai ir poreikiai.

Atliekant savo pareigas ir teikiant viešosios policijos paslaugas vadovaujamės tokomis profesinėmis vertybėmis kaip sąžiningumas, atsakomybė, pagarba ir profesionalumas bei etikos standartais.

Garda Síochána yra įsipareigojusi:

- saugoti gyvybę ir turtą;
- nustatyti ir užkirsti kelią nusikaltimams;
- saugoti ramybę;
- palaikyti viešąjį saugumą.

Mes siekiame būti mandagūs, naudingi, pagarbūs ir profesionalūs. Jeigu jus nuliūdino nusikaltimas arba kitas trauminis incidentas, mes su užuojauta ir jautriai reaguosime į jūsų poreikius.

Kai pranešite apie nusikaltimą, mes jį ištirsime ir padėsime atsakingus asmenis patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Tai padarysime sąžiningai ir nešališkai surinkę visus įrodymus apie incidentą. Tada atliksime šiuos veiksmus:

- už mažesnius nusikaltimus, kai yra pakankamai įrodymų, iškelsime bylą rajono teisme prokuroro vardu;
- jeigu pažeidėjas yra 10–17 metų, spręsimė, ar asmuo yra tinkamas alternatyvios bausmės programai; arba
- siųsime tyrimo bylą prokurorui ir klausime, ar turi būti vykdomas baudžiamasis persekiojimas.

Visi Garda Síochána pareigūnai elgiasi su aukomis oriai ir pagarbiai, nesvarbu, kokios būtų lyties, rasės, religinių įsitikinimų, etninės kilmės, lytinės orientacijos, amžiaus, tautybės, negalios, ekonominių aplinkybių, šeiminės būklės arba jei esate keliautojas.

Nukentėjusiųjų gerovė ir palaikymas yra svarbūs mūsų bendradarbiavime su bendruomenės grupėmis, valstybinėmis tarnybomis ir savanorių organizacijomis.

(Leidimas: 2010 m. birželis)

The background is a vibrant green with various abstract elements. In the upper left, there are several overlapping circles of different shades of green, some containing white starburst patterns. A jagged, leaf-like pattern in a lighter green shade is visible on the right side. Two thin, white curved lines sweep across the lower half of the page, with a trail of small white dots following their path. A dark green horizontal bar is positioned in the middle right, containing the page number and title.

3

Teismų tarnybos nukentėjusiųjų chartija

3: Teismų tarnybos nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ TEISMŲ TARNYBOS

Teismų tarnybos tikslas – rūpintis nusikaltimo aukų poreikiais teikiant šias paslaugas:

- beveik visuose atnaujintuose teismuose ir daugelyje kitų teismų yra nukentėjusiųjų laukimo kambariai;
- Dublino baudžiamuosiuose teisingumo teismuose yra nukentėjusiems skirti apartamentai su keturiais kambariais ir priimamuoju;
- jeigu galima, visuose būsimuose atnaujinimo projektuose bus specialiai atskirti kambariai nukentėjusiesiems;
- daugelyje teismų yra vaizdo ryšio priemonės ir teismo nurodymu jos gali būti naudojamos pažeidžiamų liudininkų pateikiant parodymus. Jeigu šių priemonių nėra jūsų teisme, teismas gali perkelti posėdį į kitą teismą, kur šios priemonės yra, kad savo parodymus galėtumėte pateikti vaizdo ryšio priemonėmis;
- Centrinio ir apygardos baudžiamųjų teismų posėdžiuose iš anksto susitarus rezervuojamos vietos nužudytų asmenų arba asmenų, kuriems gyvybė buvo atimta dėl neatsargumo, šeimoms;
- nukentėjusieji gali iš anksto susitarę ir, jeigu reikia, apsilankyti teisme prieš bylos nagrinėjimą;
- kiekviename mūsų biure yra ryšių su klientais pareigūnai – į šiuos pareigūnus savo klausimais nukentėjusieji turėtų kreiptis pirmiausia. Ryšių su klientais pareigūnai gali suteikti prieigą prie nukentėjusiųjų kambarių, jeigu yra, rezervuoti vietas aukos šeimai, kai nagrinėjamos nužudymo arba gyvybės atėmimo dėl neatsargumo bylos ir surengti išankstinius apsilankymus teisme. Taip pat jie gali pateikti savanoriškų organizacijų, teikiančių pagalbą nusikaltimo aukoms, kontaktinę informaciją; ir

- visuose pagrindiniuose teismuose gali vykti atskiri šeimos teisės bylų posėdžiai – skubios bylos, pavyzdžiui, dėl teismo sprendimo apsaugoti šeimos narius, taip gali būti nagrinėjamos kitu metu.

Kitos paslaugos

Taip pat mes teikiame pagalbą ir informaciją per šias paslaugas:

- mūsų interneto svetainėje www.courts.ie rasite įvairios informacijos apie kreipimąsi į teismą. Ši svetainė yra anglų ir airių kalba, o kai kurios publikacijos taip pat yra prancūzų ir ispanų kalba. Interneto svetainėje yra skiltis žmonėms, kurie pirmą kartą kaip nukentėjusieji arba liudininkai kreipiasi į teismą;
- publikaciją „Kreipimasis į teismą“ galima įsigyti kaip brošiūrą, DVD formatu arba rasti mūsų interneto svetainėje. Joje pateikiama įvairi informacija, kaip vykdomas teismo procesas, tame tarpe, kas vyksta teisme, kas yra kas teisme ir kas būna po bylos nagrinėjimo;
- vertimo paslauga teisme yra galima teismo įsakymu liudininkams, kurie nekalba angliškai, kad jie galėtų pateikti savo parodymus arba pranešimą apie poveikį nukentėjusiajam, kai tai galima pagal įstatymus arba teismo nurodymu.

Mes siekiame teikti nusikaltimo aukoms paslaugas mandagiai, sąžiningai ir jautriai. Ir toliau bendrausime su specialiomis nukentėjusiųjų grupėmis tiek regioniniu, tiek nacionaliniu lygiu.

KĄ JŪS GALITE DARYTI, JEIGU MES NEPATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Norime teikti jums skubias ir veiksmingas jūsų poreikius atitinkančias paslaugas. Jeigu esate nepatenkintas mūsų paslaugomis, galite kreiptis į klientų aptarnavimo pareigūną, kuris nagrinėja skundus.

Galite kreiptis šiais adresais:

Klientų aptarnavimo skyriaus vadovas

Tel.: (01) 888 6000

Teismų tarnyba

Faksas: (01) 888 6090

Phoenix House

Interneto svetainė: www.courts.ie;

15–24 Phoenix Street North

Smithfield

Dublin 7.

- vietinio rajono teismo sekretorių; arba
- vietinį apygardos teismo sekretorių.

Paskutinių dviejų tarnautojų kontaktinę informaciją galite rasti interneto svetainėje www.courts.ie arba telefonų katalogo žaliuosiuose puslapiuose skiltyje „Teismų tarnyba“.

TEISMŲ TARNYBOS VAIDMUO

Teismų tarnyba buvo įsteigta 1999 m. lapkričio mėn. teismams valdyti. Mes pagal įstatymus privalome atsižvelgti į teismo dalyvių, įskaitant liudininkus ir nusikaltimo aukas, poreikius. Mūsų įgaliojimai yra išdėstyti 1998 m. Teismų tarnybos įstatyme.

Teismų tarnyba:

- atsako už teismų valdymą ir administravimą;
- teikia paslaugas teismų dalyviams;
- valdo ir prižiūri teismų pastatus;
- teikia informaciją apie teismų sistemą;
- atsižvelgia į teismo dalyvių, tarp jų nusikaltimo aukų, poreikius, kurdama mūsų nuostatus ir strategijas.

Atkreipkite dėmesį, kad mes negalime komentuoti arba kištis į nuosprendžio priėmimo bei nukentėjusiųjų parodymų davimo klausimus. Tai yra teisėjo kompetencija, kuris nepriklausomai vykdo savo funkcijas. Jūs galite, pavyzdžiui, apskųsti teismo sprendimą per teismus.

BAUDŽIAMŲJŲ TEISMŲ VADOVAS

Teismas	Nagrinėjamos baudžiamosios bylos	Kas nagrinėja	Vieta
Rajono teismas	Nedideli nusikaltimai	Vienas teisėjas, be prisiekusiųjų	130 teismo rūmų
Apygardos teismas	Sunkesni nusikaltimai, išskyrus žmogžudystes, išprievartavimus, sunkius seksualinio smurto nusikaltimus Taip pat nagrinėja rajono teismų apeliacinius skundus	Vienas teisėjas su	8 apygardos su bent vienu apygardos teismu kiekvienoje jų
Aukštasis teismas	Žinomas kaip Centrinis baudžiamasis teismas, kai nagrinėjamos ne apygardos teismo jurisdikcijos bylos, pavyzdžiui, nužudymo, išprievartavimo ir sunkaus seksualinio smurto	Vienas teisėjas su	Baudžiamieji teisingumo teismai Dubline ir kartkartėmis ne Dubline
Specialus baudžiamasis teismas (įsteigtas 1972 m.)	Nusikaltimai dažniausiai susiję su terorizmu ir sunkūs organizuoti nusikaltimai	Trys teisėjai, be prisiekusiųjų	Baudžiamieji teisingumo teismai Dubline

Teismas	Nagrinėjamos baudžiamosios bylos	Kas nagrinėja	Vieta
Apeliacinis teismas	Apeliaciniai skundai iš apygardos, Centrinio ir Specialiojo baudžiamojo teismo Sprendimai yra galutiniai, nebent juose yra ypatingo viešojo intereso teisės	Vienas Aukščiausiojo teismo teisėjas ir du Aukštojo teismo teisėjai	Baudžiamieji teisingumo teismai Dubline
Aukščiausiasis teismas	Apeliaciniai skundai iš Apeliacinio teismo dėl ypatingo viešojo intereso teisės klausimų Skundai dėl Aukštojo teismo sprendimų teisėtumo kontrolės prašymuose Raštiški ieškovo ir atsakovo susitarimai dėl ginčo esmės faktų iš apygardos teismo (raštiškas pareiškimas su bylos faktais)	Trys arba kai kuriose bylose penki Aukščiausiojo teismo teisėjai	Keturi teismai Dubline

(Leidimas: 2010 m. birželis)



4

Generalinio prokuroro (DPP) tarnybos nukentėjusiųjų chartija

4: Generalinio prokuroro (DPP) tarnybos nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ DPP?

Jeigu esate auka, galite kreiptis į mus ir:

- pareikšti savo nuomonę, kai mes sprendžiame, ar pateikti kaltinimą;
- paprašyti dar kartą peržiūrėti mūsų priimtą sprendimą, kuris jūsų netenkino.

Jei jūsų šeimos narys ar namiškis tapo auka ir žuvo, galite mūsų klausti ir mes:

- jei nuspręsimė nepateikti kaltinimo, nurodysime jums tokio sprendimo priežastį, kai tik tai įmanoma. Mes atliksime tai tuo atveju, jei mirtis įvyko 2008 m. spalio 22 d. arba vėliau.

Jeigu esate liudininkas (-ė), mes:

- elgsimės su jumis pagarbiai ir atsižvelgsime į jūsų asmeninę situaciją, teises ir orumą;
- bendradarbiausime su „Gardaí“ (policija), užtikrindami, kad jums būtų pranešami naujausi jūsų bylos duomenys, ypač jei ji susijusi su sunkiu ar lytiniu nusikaltimu, ir
- jums pageidaujant, prieš teismo bylos pradžią surengsime pokalbį su prokuratūros ir teismo advokatais. Jie išaiškins jums, kaip vyks teismas, tačiau jie negali su jumis kalbėti apie liudijimus, kuriuos jūs pateiksite.

Jei kaltinamasis buvo nuteistas, mes galime:

- paprašyti Apeliacinio baudžiamojo teismo peržiūrėti nuosprendį, jei manome, kad nuosprendis yra nederamai švelnus, kitaip tariant, toks lengvas, kad neatitinka teisingumo principo. Mes galime paprašyti peržiūrėti nuosprendžius, priimtus Centrinio baudžiamojo teismo, Apygardos baudžiamojo teismo ir Specialaus baudžiamojo teismo. Mes negalime pareikšti apeliacijos dėl apylinkės teismo priimto nuosprendžio.

KĄ JŪS GALITE DARYTI, JEIGU MES NEPAATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Jei jums kilo klausimų arba turi nusiskundimų dėl mūsų tarnybos, galite kreiptis į:

Director of Public Prosecutions (generalinis prokuroras)

14 - 16 Merrion Street

Dublin 2.

Tel. (01) 678 9222

Faks. (01) 661 0915

Interneto svetainė: www.dppireland.ie

Taip pat galite apžvelgti mūsų svetainę internete, kur rasite:

- informacijos apie DPP vaidmenį brošiūrą;
- informacijos apie dalyvavimą teisme kaip liudytojas (-a) brošiūrą ;
- trumpą baudžiamojo teisingumo sistemos aprašymą ir
- aukų ir liudininkų skyrių.

DPP TARNYBOS FUNKCIJOS

Kai pranešate apie rimtą nusikaltimą, Gardaí (policija) jį ištirs ir išsiųs bylą DPP tarnybai. Tada mes perskaitysime šią bylą ir įvertinsime, ar yra pakankamai įrodymų, kad asmeniui būtų pateiktas kaltinimas galimai padarius nusikaltimą ir koks kaltinimas tokiu atveju turėtų būti.

Sprendimas, ar pateikti kaltinimą

Sprendimas, ar pateikti kaltinimą, yra labai rimtas – jis gali turėti ilgalaikį poveikį tiek nusikaltimo aukai, tiek kaltinamajam asmeniui. Tik DPP ar vienas iš mūsų teisininkų gali nuspręsti, ar pateikti kaltinimą rimtose bylose, pavyzdžiui, žmogžudysčių, lytinių nusikaltimų ar mirtimi pasibaigusių nelaimingų atsitikimų kelyje.

Mažiau rimtų nusikaltimų atvejais pateikti kaltinimą gali nuspręsti pati Gardaí

(policija). Vis dėlto ir tokiais atvejais kaltinimas pateikiamas DPP vardu, o DPP turi teisę nurodyti policijai, kaip spręsti bylą.

Spręsdami, ar pateikti kaltinimą, mes veikiame nepriklausomai. Tai reiškia, kad joks asmuo, net Vyriausybė, negali mums nurodyti, ar pateikti kaltinimą byloje, ar ne.

Kaltinimo nepalaikymas

Jei nusprendžiame nepateikti kaltinimo, šio sprendimo motyvus pateiksime tik bylą tyrusiai Gardaí įstaigai. Vis dėlto, kai tik įmanoma, žuvusios aukos šeimos nariui ar namiškiui mes taip pat pateiksime tokio sprendimo motyvus, jei jis (ji) mūsų to paprašys. Mes atliksime tai tuo atveju, jei mirtis įvyko 2008 m. spalio 22 d. arba vėliau.

Nusikaltimų nagrinėjimas teisme

Policija (Gardaí) pasakys jums, ar mes nusprendėme palaikyti kaltinimą, ir jei taip, tai kada ir kuriame teisme bus nagrinėjama byla.

Pačios rimčiausios bylos yra nagrinėjamos:

- Centriniam baudžiamajame teisme,
- Apygardos baudžiamajame teisme arba
- Specialiajame baudžiamajame teisme.

Šiais atvejais DPP vardu veikiantis teisininkas palaikys kaltinimą, kai byla bus nagrinėjama teisme.

Mažiau rimtos bylos nagrinėjamos apylinkės teisme. Šiais atvejais arba Gardaí (policija), arba DPP vardu veikiantis teisininkas palaikys kaltinimą, kai byla bus nagrinėjama teisme.

(Leidimas: 2010 m. birželis)



5

Probācijas tarnybos
nukentėjusiųjų chartija

5: Probacijos tarnybos nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ PROBACIJOS TARNYBOS?

Jeigu esate auka:

- mes su jumis parengsime poveikio aukai ataskaitą, kai to pareikalaus teismas;
- mes galime jus pakviesti dalyvauti šeimos susirinkime, skirtame nusikaltimą įvykdžiusiam nepilnamečiui asmeniui, ir paremti jus šiame procese;
- mes išaiškinsime, ką reikia skirtingi potvarkiai, kuriuos teikiame teismui, jei paprašysite mus tai padaryti. Mes tai atliksime telefonu, raštu arba tiesiogiai, priklausomai nuo aplinkybių.

Potvarkiai yra tokie:

- probacija – šiuo atveju teismas skiria probacijos pareigūną nusikaltimą įvykdžiusiam asmeniui prižiūrėti iki trejų metų. Probacijos potvarkiu gali būti nustatytos sąlygos, kuriomis užkertamas kelias asmeniui pakartotinai įvykdyti tą patį nusikaltimą ar kitus nusikaltimus. Į šias sąlygas gali įeiti konkretaus priklausomybės gydymo centro lankymas arba dalyvavimas ugdymo ar profesinio lavinimo kursuose. Jei nusikaltimą padaręs asmuo nesilaiko nustatytų sąlygų, jis gali susilaukti naujos bausmės už padarytą nusikaltimą;
- darbas bendruomenės labui – šiuo atveju teismas gali nubausti vyresnį nei 16 metų amžiaus asmenį dirbti nemokamus darbus nuo 40 iki 240 valandų. Toks darbas turi būti atliekamas bendruomenės labui, nubaustasis asmuo turi atlikti juos per vienus metus. Probacijos tarnyba pasirūpina darbo bendruomenės labui vieta ir ją administruoja. Jei asmuo neatlieka darbo bendruomenės labui, mes pasirūpinsime, kad asmuo vėl stotų prieš teismą;
- priežiūra bausmės atidėjimo metu – teismas gali nuspręsti atidėti (t. y., nukelti vėlesnei datai) nuosprendžio vykdymą tam tikram laikotarpiui, paprastai neviršijančiam vieno metų, kad nusikaltimą įvykdęs asmuo

galėtų įsisažmoninti su nusikaltimu susijusias problemas. Šiuo laikotarpiu nusikaltimą įvykdžiusį asmenį galbūt turės prižiūrėti Probacijos tarnyba;

- priežiūra iš dalies sustabdžius nuosprendžio vykdymą – kai teismas sustabdo įkalinimo nuosprendžio baigiamosios dalies vykdymą, teismas gali skirti asmeniui Probacijos tarnybos priežiūrą tam, kad sumažintų pakartotinio nusikaltimo galimybę. Asmuo taip pat gali dalyvauti gydymo kursuose arba teismo patvirtintoje programoje. Teismas gali nustatyti priežiūrą apibrėžiančias sąlygas;
- priežiūra po paleidimo – į lytinį nusikaltimą įvykdžiusiam asmeniui skirtą nuosprendį teismas gali įtraukti laikotarpį, kuriuo Probacijos tarnyba prižiūrėtų asmenį po paleidimo. Savo ruožtu teismas gali nustatyti priežiūrą apibrėžiančias sąlygas;
- bendruomenės sankcijos nusikaltimą įvykdžiusiems nepilnamečiams asmenims – bendruomenės sankcijos gali būti devynių rūšių, į kurias įeina Probacijos tarnybos nepilnamečių asmenų probacija. Į šias sankcijas įeina specialių tipų probacijos potvarkiai, taip pat darbo bendruomenės labui, dienos centro ir kuravimo potvarkiai.

Dirbdami su nusikaltusiais asmenimis, mes:

- stipriai skatiname juos prisiimti atsakomybę už jums galbūt sukeltą skausmą, žalą ir kančią;
- užtikriname, kad nusikaltę asmenys ir toliau supras, koks jų pasirinktas gyvenimo būdas, aplinkybės ar jų elgsena paskatino įvykdyti nusikaltimą prieš jus;
- nurodyti tikėtiną poveikį aukoms, kai teismams rengiame ataskaitas apie nusikaltusius asmenis;
- užtikriname, kad bet kokios bendruomeninės programos atlieps jūsų rūpesčius, ir siekiame užkirsti kelią pakartotiniams nusikaltimams.

KĄ JŪS GALITE DARYTI, JEIGU MES NEPATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Probacijos tarnyboje dirba paslaugų aukoms koordinatorius. Jei turi klausimų, abejonių ar nusiskundimų, susijusių su aukomis, prašome kreiptis į:

Ursula Fernee
Vyriausiojo probacijos pareigūno
pavadootoja
Paslaugų aukoms koordinatorius
The Probation Service (Probacijos
tarnyba)
Haymarket
Smithfield
Dublin 7.

Tel. (01) 817 3631
Faks. (01) 817 3644
El. p. ugfernee@probation.ie
Interneto svetainė: www.probation.ie

PROBACIJOS TARNYBOS VAIDMUO

Probacijos tarnyba – tai agentūra, priklausanti Teisingumo ir teisės reformų departamentui. Mūsų probacijos pareigūnai dirba su nusikaltimą įvykdžiusiais asmenimis visoje šalyje, taip pat kalėjimuose ir sulaikymo centruose, kad bendruomenėse būtų saugiau. Mes atliekame tai padėdami nusikaltusiems asmenims gyventi geresnį gyvenimą be nusikaltimų ir jų keliamos žalos.

Mūsų vaidmuo yra:

- teikti paslaugas teismui, įskaitant nusikaltusių asmenų priežiūrą bendruomenėje;
- rengti ataskaitas apie atskirus nusikaltusius asmenis, kuriose taip pat aprašoma nusikaltimo poveikis aukai (-oms);
- rengti šeimos susirinkimus, skirtus nusikaltimą įvykdžiusiam nepilnamečiui asmeniui, jei taip daryti nurodo teismas; ir
- įgyvendinti programas, kuriomis siekiama spręsti nusikalstamos elgsenos problemas ir mažinti persekiojimą.

Mes atsižvelgiame į aukos jausmus ir patirtas traumas, kai atliekame savo darbą.

(Leidimas: 2010 m. birželis)



6

Kalėjimo tarnybos
nukentėjusiųjų chartija

6: Kalėjimo tarnybos nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ KALĖJIMŲ TARNYBOS?

Mes:

- stengiamės reabilituoti visus nusikaltimą įvykdžiusius ir nuteistus kalėti asmenis, kad kiti žmonės netaptų jų nusikaltimų aukomis;
- užtikriname, kad visais laikino paleidimo į laisvę atvejais atsižvelgsime į visus galimus pavojus aukai;
- dedame visas pastangas, kad užkirstume kelią kalėjime esančiam nusikaltėliui toliau trikdyti aukas;
- pranešame Garda Síochána (policijai) apie visų lytinius nusikaltimus įvykdžiusių asmenų paleidimą;
- pranešame jums, kada nusikaltęs asmuo turi būti paleistas iš kalėjimo – tiek laikinai, tiek baigiantis nuosprendžiui, – jei jūs ar jūsų šeimos narys to paprašo. Jei paleisti nurodo teismas, mes paprastai pranešime jums apie tai po paleidimo;
- jums paprašius, pranešame apie kitus reikšmingus įvykius, susijusius su nuosprendžiu, – pavyzdžiui, apie perkėlimą iš vieno kalėjimo į kitą arba apie lygtinio paleidimo komisijos posėdžius (nuteistų aštuoneriems ar daugiau metų kalinių atveju).

Jei norite, kad mes jums praneštume apie paleidimą arba apie bet kokią kitą svarbų įvykį, atsiųskite savo prašymą kalėjimų ir aukų ryšių pareigūnui žemiau nurodytu adresu.

JEIGU MES NEPATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Jei jums kilo klausimų arba turi nusiskundimų dėl Airijos kalėjimų tarnybos, galite kreiptis į:

Ryšų su nukentėjusiais pareigūnas
Airijos kalėjimų tarnybos centrinė
buveinė
IDA Business Park
Ballinalee Road
Co. Longford.

Tel. (043) 333 5100
Faks. (043) 333 5101
El. p. vlo@irishprisons.ie
Interneto svetainė: www.irishprisons.ie

KALĖJIMŲ TARNYBOS VAIDMUO

Kalėjimų tarnyba valdo kalėjimus Airijoje.

Mūsų vaidmuo apima šias sritis:

- **kalėjimai** – mes rūpinamės, kad teismų į kalėjimą išsiųsti žmonės būtų kalinami saugiai ir patikimai. Kalėjimai gali būti tiek griežto režimo institucijos, tiek „atviros“ įstaigos, kuriose režimas mažiau griežtas. Kiekvienas kalinys kalinamas kalėjime, o jo kalinimo sąlygos atitinka įvykdytą nusikaltimą, nuosprendžio terminą ir rizikos laipsnį. Daugiau informacijos apie įkalinimo ir sulaikymo įstaigas Airijoje pateikta kitame skyriuje;
- **reabilitacija** – siekdami užkirsti kelią tam, kad nusikaltę ir iš kalėjimo paleisti asmenys nenusikalstų vėl, mes visiems jiems teikiame reabilitacijos paslaugas. Teikiant reabilitacijos paslaugas, sprendžiamos ir nustatomos tokios problemos kaip neteisėta veika, priklausomybė nuo narkotikų ir alkoholio, išsilavinimo ir įgūdžių stoka, pykčio valdymas ir savitvarda. Tai skatina kalėjimuose laikomų žmonių asmeninį vystymąsi ir padeda jiems pasiręgti išleidimui į laisvę, kai jie turės vėl tapti visuomenės dalimi;
- **nuosprendžio sušvelninimas** – įstatymuleidžiama bausmės sušvelninti sumažinant ketvirtadaliu nuosprendžio terminą, jei kalinys gerai elgiasi. Į tai atsižvelgia teisėjai priimdami nuosprendį. Iki gyvos galvos nuteistiems kaliniams nėra nustatoma paleidimo data, ir jie išleidžiami į laisvę tik patvirtinus teisingumo ir teisės reformų ministrui po to, kai

gaunama lygtinio paleidimo komisijos rekomendacija;

- **paleidimas iš kalėjimo** – nusikaltimus įvykdę asmenys dažniausiai paleidžiami iš kalėjimo tada, kai jie atlieka jiems skirtą bausmę arba kai juos nutariama paleisti anksčiau laiko ar laikinai. Iš kalėjimo paleistas iki gyvos galvos buvęs nuteistas kalinys gyvendamas turės laikytis tam tikrų sąlygų, įskaitant Probacijos tarnybos priežiūrą ir kitas sąlygas, skirtas visuomenei apsaugoti. Jei jis šias sąlygas pažeistų, galbūt turės vėl grįžti į kalėjimą kaip kalinys. Kaliniai gali būti paleidžiami po apeliacijos pateikimo ar kokio nors kito teisinio proceso. Tam tikrais atvejais kalinys, kuris nebuvo pripažintas kaltu, gali būti paleistas už užstatą po to, kai teismui pateikiamas prašymas;
- **lytinius nusikaltimus įvykdę asmenys** – visiems lytinius nusikaltimus įvykdžiusiems asmenims, paleistiems iš kalėjimų po 2001 m. rugsėjo 27 d., taikomi tam tikri apribojimai. Jie privalo pranešti policijai savo dabartinį adresą ir bet kokius būsimus adreso pasikeitimus;
- **laikinas paleidimas** – tai teikia mums galimybę nusikaltusį asmenį vėl planingai integruoti į visuomenę. Laikino paleidimo priemonės yra tokios:
  - paleidimas, kai tiesioginę paleistojo asmens priežiūrą vykdo Probacijos tarnyba;
  - paleidimas dalyvauti įdarbinimo arba mokymo programose;
  - paleidimas humaniškumo sumetimais dėl prastos sveikatos ar dėl aplinkybių šeimoje arba
  - paleidimas siekiant padėti nusikaltimą įvykdžiusiam asmeniui iš naujo integruotis į visuomenę, kai jo bausmės laikas beveik baigiasi.

Mes atsižvelgiame į daugybę dalykų, kai sprendžiame dėl laikinojo kalinių paleidimo, įskaitant galimą pavojų visuomenei ir jų aukoms. Jei nusprendžiame laikinai paleisti už nusikaltimą nuteistą asmenį, siekiame užtikrinti, kad jis neturėtų jokių kontaktų su savo nusikaltimo auka;

- **Lygtinio paleidimo komisija** – komisija teikia rekomendacijas teisingumo ir teisės reformų ministrui ilgalaikių įkalinimo bausmių klausimais. Teikdama rekomendaciją dėl laikino ar pirmalaikio paleidimo, komisija atsižvelgia į įvairiausių veiksnius. Auka arba aukos, žuvusios įvykdžius nusikaltimą, šeima gali pateikti pareiškimą Lygtinio paleidimo komisijai. Ministras gali visiškai ar iš dalies priimti Lygtinio paleidimo komisijos rekomendacijas arba apskritai jas atmesti.

JŪSŲ VADOVAS PO ĮKALINIMO IR SULAIKymo ĮSTAIGAS

Mes dedame visas pastangas, kad patalpintume kalinius į arčiausiai jų gyvenamosios vietos esančią įkalinimo įstaigą tam, kad juos galėtų lankyti giminės ir draugai. Tačiau kartais tai neįmanoma – pavyzdžiui, tais atvejais, kai kaliniai gali kelti grėsmę visuomenei ir privalo būti didelio saugumo kalėjime. „Nukreipiamasis kalėjimas“ – tai kalėjimas, į kurį teismas gali asmenį nusiųsti tiesiogiai. Kalėjimų tarnyba gali perkelti kalinius iš nukreipiamojo kalėjimo į kitus kalėjimus ar įstaigas.

Kalėjimas	Kalėjimo tipas	Vieta ir telefonas
Mountjoy kalėjimas	Uždaras nukreipiamasis kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems vyrams, kuriems nuosprendis paskelbtas Dublino rajone	North Circular Road Dublin 7 (01) 806 2800
Dóchas centras	Uždaras nukreipiamasis kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusioms ir vyresnėms moterims, atidarytas 2000 m. sausio mėn.; tai yra nukreipiamasis moterų kardomojo kalinimo (t. y. dar nepripažintų kaltais asmenų) arba asmenų, nuteistų už Mansterio regiono esančių teismų, kalėjimas	North Circular Road Dublin 7 (01) 885 8987
Mokymo skyrius	Pusiau atvira, švelnesnio režimo įstaiga, skirta 18 metų sulaukusiems ir vyresniems vyrams; įstaigoje draudžiami narkotikai ir orientuojamasi į darbą ir mokymą	Glengarriff Parade North Circular Road Dublin 7 (01) 806 2890
Wheatfield kalėjimas	Uždaras nukreipimo kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems vyrams, kuriems nuosprendis paskelbtas Šiaurės Lensterio regione	Cloverhill Road Clondalkin Dublin 22 (01) 626 0011

Kalėjimas	Kalėjimo tipas	Vieta ir telefonas
Limerick kalėjimas	Uždaras nukreipiamasis kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems vyrams bei moterims	Mulgrave Street Limerick (061) 204 700
Portlaoise kalėjimas	Griežto režimo uždaras kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams; tai yra Ypatingojo baudžiamojo teismo nukreipiamasis kalėjimas	Dublin Road Portlaoise Co. Laois (057) 862 1318
Midlands kalėjimas	Uždaras nukreipiamasis kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams, atidarytas 2000 m. lapkričio mėn.; jis neseniai buvo pasirinktas kaip nukreipiamasis kalėjimas vyrams, kuriems nuosprendis paskelbtas Pietų Lensterio regione	Dublin Road Portlaoise Co. Laois (057) 867 2110 arba (057) 867 2100
Šv. Patriko įstaiga	Uždara įstaiga, skirta jauniems 16–21 metų amžiaus vyrams	North Circular Road Dublin 7 (01) 806 2896
Shelton Abbey	Atviras centras, skirtas 19 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams; jame kalinami kaliniai, kurių atžvilgiu reikalingas švelnesnis režimas ir kurie atlieka trumpalaikes bausmes arba kurių ilgalaikių bausmių terminas baigiasi	Arklow Co. Wicklow (0402) 423 00
Cork kalėjimas	Uždaras kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems vyrams	Rathmore Road Cork City (021) 451 8800

Kalėjimas	Kalėjimo tipas	Vieta ir telefonas
Loughan House	Atviras centras, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams; jame kalinami kaliniai, kurių atžvilgiu reikalingas švelnesnis režimas ir kurie arba atlieka trumpalaikės bausmės, arba kurių ilgalaikių bausmių terminas baigiasi	Open Centre Blacklion Co. Cavan (071) 985 3020
Castlerea kalėjimas	Uždaras kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams; tai yra nukreipiamasis kardomojo kalinimo ir asmenų, nuteistų Alsterio ir Konachto regionuose, kalėjimas	Harristown Castlerea Co. Roscommon (094) 962 5213
Cloverhill kalėjimas	Uždaras kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams, atidarytas 1999 m. spalio mėn.; tai iš esmės yra kardomojo kalinimo kalėjimas ir nukreipiamasis kalėjimas asmenims, kurie buvo nusiųsti kardomajam kalinimui Lensterio regione	Cloverhill Road Clondalkin Dublin 22 (01) 630 4530
Arbour Hill kalėjimas	Uždaras kalėjimas, skirtas 18 metų sulaukusiems ir vyresniems kaliniams vyrams; dauguma kalinių atlieka ilgalaikę bausmę arba yra lytinius nusikaltimus įvykdę asmenys	Arbour Hill Dublin 7 (01) 671 9333

(Leidimas: 2009 m. birželis)

7 | Teisinės pagalbos
valdybos nukentėjusiųjų
chartija

7: Teisinės pagalbos valdybos nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ TEISINĖS PAGALBOS VALDYBOS?

Jei atitiksime mūsų paslaugų teikimo kriterijus, mes:

- laiku suteiksime kokybiškas teisinės konsultacijas ir atstovausime jus teisme, jei to reikės;
- teiksime jums konsultacijas konfidencialiai;
- visada elgsimės su jumis pagarbiai, laikydamiesi mūsų klientų chartijos.

KĄ JŪS GALITE DARYTI, JEIGU MES NEPATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Jeigu turite bet kokio pobūdžio nusiskundimą dėl mūsų paslaugų, galite kreiptis į:

Ryšių su klientais pareigūnas

Teisinės pagalbos valdyba

47 Upper Mount Street

Dublin 2.

Tel. (01) 644 1900

Viet. tel. 1890 615 200

Faks. (01) 662 3661

Interneto svetainė: www.legalaidboard.ie

TEISINĖS PAGALBOS VALDYBOS VAIDMUO

Teisinės pagalbos valdyba teikia teisinės pagalbos paslaugas civilinėse bylose asmenims, kurie negali už ją susimokėti. Dauguma mūsų paslaugų teikiama šeimos įstatymo ir buitinio smurto srityse. Teikiamos specialios priemonės dėl išprievartavimų ir kitų rimtų lytinių nusikaltimų, taip dėl prekybos žmonėmis.

Mes teikiame paslaugas per teisės centrų, veikiančių visą darbo dieną ar dalį darbo dienos, tinklą visoje šalyje. Šiuose centruose dirba mūsų advokatai. Mes taip pat samdome privačius advokatus, teikiančius paslaugas mums.

Mes konsultuojame išprievartavimo ir kitų rimtų lytinių nusikaltimų aukas. Be to, jei nagrinėjant išprievartavimo ir kitų rimtų lytinių nusikaltimų bylą, kaltinamasis paprašo teismo iškelti klausimą dėl jūsų ankstesnės lytinės patirties, mes atstovausime jus ir ginčysime tokį prašymą. Šios paslaugos teikiamos netikrinant materialinės padėties ir yra nemokamos.

Mes esame išleidę informacijos apie mūsų teikiamas paslaugas ir teisės sritis, kuriose dirbame, lapelių. Šiuos lapelius, taip pat mūsų teisės centrų sąrašą galite gauti apsilankę mūsų interneto svetainėje arba šiuo adresu:

Legal Aid Board (Teisinės pagalbos valdyba)
Pagrindinė būstinė
Quay Street
Cahirciveen
Co. Kerry.
Tel. (066) 947 1000
Interneto svetainė: www.legalaidboard.ie

(Leidimas: 2010 m. birželis)



8

Koronerio tarnybos
nukentėjusiųjų chartija

8: Koronerio tarnybos nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ KORONERIO TARNYBOS?

Koroneris – tai asmuo, tiriantis staigios, neišaiškintos ar smurtinės mirties priežastis. Jei esate asmens, žuvusio įvykdžius nusikaltimą, šeimos narys ar draugas, žemiau pateikta apžvalga padės išsiaiškinti, ko galite tikėtis iš Koronerio tarnybos.

Koronerio darbą sudaro:

- atpažinimas – velionio kūno atpažinimas sukrečia šeimos narius ar draugus. Tam tikrais atvejais galima imtis priemonių, kad tai už jus padarytų kas nors kitas, jei manote, kad tai jums bus per sunku;
- skrodimas – koroneriui gali prireikti ištirti lavoną ir atlikti skrodimą. Tai yra specialus medicininis kūno tyrimas. Koroneriai suvokia, kad tai jums gali kelti tam tikrą susirūpinimą, ir gali jums nurodyti, kur gauti informaciją, padėsiančią jums suprasti, kas bus daroma. Už nustatytą mokestį koroneriai pateiks jums tyrimo rezultatus, jei jūs to paprašysite;
- atidavimas laidoti – koroneriai dės visas pastangas, kad velionio kūnas galėtų būti atiduotas laidoti be jokios nebūtinės gaišaties. Jie jums pasakys, maždaug kurią dieną ir koku laiku kūnas bus atiduotas;
- apklausos – koroneriai surengs apklausą kaip įmanoma anksčiau po mirties. Apklausa – tai staigios, neišaiškintos ar smurtinės mirties priežasčių tyrimas. Garda Síochána paprastai kaip įmanoma skubiau praneš jums apklausos datą, laiką ir vietą. Per apklausą koroneriai gali jums paaiškinti, kas vyksta. Koroneriai stengsis būti kuo dėmesingesni. Pavyzdžiui, jūs galbūt panorėsite išeiti iš teismo salės, kai parodymus duos patologas (specialus gydytojas, pranešantis apie kūno tyrimą skrodimo metu);
- dokumentai – po apklausos galite paprašyti, kad koronerio tarnyba už nustatytą mokestį pateiktų dokumentų kopijas, pavyzdžiui, skrodimo ataskaitas.

Tam tikrų mirčių atvejais, pavyzdžiui, jaunų žmonių ir vaikų, koroneriai gali jums nurodyti vietines pagalbos grupes ir tinklus, su kuriais galite susisiekti. Tai yra įvairiose ligoninėse dirbantys socialiniai darbuotojai ir konsultantai netekties atveju. Toks darbas nėra tiesioginis koronerio rūpestis.

JEIGU MES NEPATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Jei pageidaujate bendros informacijos apie mūsų paslaugas, galite kreiptis į atitinkamą koronerio tarnybą. Koronerių pavardes, adresus ir telefonų numerius galite sužinoti vietos valdžios įstaigoje arba apsilankę mūsų interneto svetainėje www.coroners.ie.

Jūs taip pat galite išsamesnės informacijos šiuo adresu:

Coroner Service Implementation Team (Koronerio paslaugų grupė)

Athlumney House

IDA Business Park

Johnstown

Navan

Co Meath.

Tel. 046 909 1323

Faks. 046 905 0560

El. p. csitmail@justice.ie

KORONERIO VAIDMUO

Koroneriai tiria staigių, neišaiškintų, smurtinių ar nenatūralių mirčių priežastis, todėl gali būti išduodamas mirties liudijimas. Jiems gali prireikti atlikti skrodimą, po kurio gali būti surengta apklausa. Tai yra svarbios viešosios paslaugos, ypač mirusio asmens artimiesiems ir draugams.

Apklausa – tai tyrimas, kurį viešai surengia koroneris, kartais dalyvaujant ekspertų komisijai. Apklausos tikslas yra:

- surinkti mirties faktus;
- surašyti tuos faktus viešo pobūdžio dokumentuose; ir
- nustatyti aplinkybes, susijusias su:
  - velionio atpažinimu;
  - mirties data ir vieta;
  - mirties priežastimi.

Nors koroneris ar ekspertų komisija gali teikti bendras rekomendacijas siekdami užkirsti kelią panašioms mirtims, **ne jų darbas yra spręsti, kieno tai buvo kaltė ir ar tai būta kriminalinio nusikaltimo.**

Eidamas savo pareigas, koroneris veikia nepriklausomai. Koronerio sprendimus galima peržiūrėti tik laikantis įstatymo. Pavyzdžiui, asmuo gali pateikti teisminės kontrolės apeliaciją Aukščiausiam Teismui.

Koroneriai supranta, kad nors jų tyrimas yra būtinas, dažnai jis gali lemti sukrėtimą ir traumą aukos artimiesiems. Koroneriai vykdys savo darbą su didžiausiu dėmesingumu ir pagarba velioniui, liūdintiems artimiesiems ir kitiems mirties paveiktiems žmonėms.

(Leidimas: 2010 m. birželis)

9 | Žalos kompensacijos kriminalinių
nusikaltimų aukoms tribunolo
nukentėjusiųjų chartija

9: Žalos kompensacijos kriminalinių nusikaltimų aukoms tribunolo nukentėjusiųjų chartija

KO JŪS GALITE TIKĖTIS IŠ TRIBUNOLO?

Jeigu jūs teikiate paraišką dėl kompensacijos, susijusios su nusikaltimu, mes bendrausime tiesiogiai su jumis. Arba, jei pageidaujate, mes bendrausime su pagalbos aukoms organizacija, kuri jums atstovauja.

Mes:

- suteiksime jums informaciją, kuri padės jums užpildyti paraiškos formą dėl kompensacijos skyrimo;
- bendrausime su jumis mandagiai ir profesionaliai;
- išsiųsime jums rašytinį sprendimą dėl jūsų bylos;
- kaip įmanoma skubiau sumokėsime bet kokią jums priklausančią kompensaciją ir
- pranešime jums apie jūsų teisę teikti apeliaciją dėl tribunolo sprendimo.

Jūs taip pat galite kreiptis dėl kompensacijos iš kitos Europos Sąjungos (ES) valstybės narės už sužeidimus, kuriuos patyrėte toje valstybėje įvykdyto nusikaltimo metu.

Tokiais atvejais mes:

- patariame jums dėl skundo parengimo arba jūs galite patys pateikti paraišką Europos Komisijos interneto svetainėje <http://ec.europa.eu/> (žiūrėkite skyrių „Žalos atlyginimas nusikaltimų aukoms“);
- gauti jums paraiškos formą;
- išversti paraiškos formą ir jūsų atsakymus, jeigu valstybė narė nepriima paraiškų anglų kalba;
- gauti su jūsų skundu susijusią korespondenciją iš kitos valstybės narės ir, jeigu pageidaujate, perduoti gautą korespondenciją jums.

JEIGU MES NEPATEISINAME JŪSŲ LŪKESČIŲ

Galite teikti apeliaciją dėl tribunolo pirmojo sprendimo.

Jeigu mes nepateisiname jūsų lūkesčių dėl teikiamų paslaugų, galite raštu kreiptis į:

The Chairman (Pirmininkas)

Criminal Injuries Compensation Tribunal (Žalos kompensacijos kriminalinių nusikaltimų aukoms tribunolas)

13 Lower Hatch Street

Dublin 2.

Tel. (01) 661 0604

Faks. (01) 661 0598

El. p. criminalinjuries@justice.ie

Interneto svetainė: www.justice.ie (žr. skyrių „Other regulatory functions“ (kitos reguliavimo funkcijos), kuriame pateikta paraiškos forma ir informacija apie tvarką)

ŽALOS KOMPENSACIJOS KRIMINALINIŲ NUSIKALTIMŲ AUKOMS TRIBUNOLO VAIDMUO

Žalos kompensacijos kriminalinių nusikaltimų aukoms tribunolas tvarko kompensacijas už asmeninę žalą, kurią galbūt patyrėte dėl nusikaltimo.

Tribunolas taip pat tvarko atskiras kompensacijas kalėjimų pareigūnams, kurie patiria asmeninę žalą dėl nusikaltimo. Tribunolo narius skiria teisingumo ir teisės reformų ministras.

Pagal kompensacijų už asmeninę žalą, kurią galbūt patyrėte dėl nusikaltimo, schemą jūs galite siekti, kad jums būtų išmokėta suma, kuria atlyginama už nuostolius ir praradimus, kuriuos galbūt tiesiogiai patyrėte dėl nusikaltimo arba patyrėte stengdamiesi užkirsti kelią nusikaltimui ar gelbėdami kieno nors gyvybę. Pagal šią schemą mokėjimą taip pat gali gauti aukos, žuvusios įvykdžius smurtinį nusikaltimą, šeima.

Kaip tai veikia:

- kiekvieną atskirą kompensacijos atvejį paprastai sprendžia vienas tribunolo narys;
- jei jūs netenkina jo sprendimas, galite teikti apeliaciją trims tribunolo nariams, tarp kurių nebus pradinį sprendimą priėmusio nario;
- mes surengsime posėdį dėl apeliacijos, kuris bus privatus ir neformalus – jums nereikės teisinio atstovo;
- tribunolas nemokės už jokiais teisines išlaidas, kurias galite patirti ryšium su tribunolo posėdžiu;
- mes sumokėsime kompensaciją vienkartinę išmoka, nors kai kuriais atvejais suteiksime galimybę gauti tarpinius mokėjimus.

ES direktyvoje dėl kompensacijos nusikaltimo aukoms nustatyta, kad ES valstybės narės turi bendradarbiauti, kad aukos galėtų gauti kompensaciją už kitoje valstybėje narėje įvykdytus nusikaltimus. Mes tvarkome iš kitų valstybių narių gautus pareiškimus. Mes taip pat padedame Airijoje gyvenantiems žmonėms išsiųsti pareiškimus į kitas valstybes nares.

Teismo įsakymai

Teismas, išnagrinėjęs baudžiamąją bylą, gali įsakyti nusikaltimą padariusiam asmeniui sumokėti kompensaciją nusikaltimo aukai. Probacijos tarnyba prižiūrės, kaip mokami pinigai pagal kompensacijos įsakymą, jei teismas to pareikalaus.

Auka gali iškelti nusikaltimą padariusiam asmeniui civilinę bylą dėl kompensacijos. Auka ir jo / jos teisiniai pagalbininkai turi pasirūpinti, kad ši byla būtų perduota. Skirdamas išmoką, tribunolas turi išskaičiuoti bet kokią piniginę sumą, kurią nusikaltęs asmuo sumokėjo aukai.

(Leidimas: 2010 m. birželis)



10

Aukos ir įstatymas

10: Aukos ir įstatymas

Šiame skyriuje pateikta įstatymo santrauka, kiek tai yra susiję su nusikaltimų aukomis.

Įžanga

Nagrinėdamas baudžiamąją bylą, teismas gali pakviesti auką liudyti. Vis dėlto auka nėra baudžiamosios bylos šalis ir paprastai neturi teisinio atstovo. Tokį vaidmenį byloje prisiima valstybė.

Nepaisant to, aukoms yra taikomos kai kurios įstatymo dalys. Toliau pateiktuose skyriuose mes apžvelgsime atitinkamas įstatymo dalis. Mūsų apžvalga atitiks bylos eigą, t. y.:

- tyrimo etapą;
- galimą kaltinimą;
- teismo posėdį ir
- nuteisimą.

Po to mes trumpai paaiškinsime įstatymus dėl lytinio ir buitinio smurto. Skyriaus pabaigoje bus paaiškinti kai kurie kriminaliniai nusikaltimai.

Tyrimas

Vaizdo įrašas su vaikų įrodymais

Policininkas arba kitas kvalifikuotas asmuo gali parengti vaizdo įrašą, kuriame nufilmuotas jo pokalbis su jaunesniu kaip 14 metų amžiaus vaiku; toks įrašas skirtas ištirti, ar vaikas tapo smurtinio ar lytinio nusikaltimo arba prekybos žmonėmis auka. Šis įrašas arba jo dalys dažniausiai gali būti naudojami kaip įrodymai teisme. Tai reiškia, kad vaikas neturi duoti parodymų pačiame teisme. Tačiau vaikas gali būti paklaustas teisme apie parodymus, kuriuos davė įrašytoje apklausoje. Tokie klausimai gali būti užduoti naudojant tiesioginį televizijos ryšį, kad vaikui nereikėtų būti pačiame teisme.

Bauginimas

Bauginti bet kurį asmenį, padedantį policijai (Garda Síochána) vykdyti tyrimą, arba liudininką, prisiekusįjį ar bet kurį aukos šeimos narį yra nusikaltimas. Jei jūs

esate bauginami, apie tai turėtumėte pranešti Garda Síochána skyriui.

Galimas kaltinimas

Paleidimas už užstatą

Asmuo, kaltinamas įvykdęs nusikaltimą, gali prašyti teismo būti paleidžiamas už užstatą. Būti paleistam už užstatą reiškia, kad kaltinamas ir teismo laukiantis asmuo nebus laikomas kalėjime. Asmuo, kaltinamas įvykdęs nusikaltimą (taip pat vadinamas „kaltinamuoju“), yra nekaltas, kol nebus pripažintas kaltu. Todėl kaltinamasis asmuo gali būti paleistas už užstatą, išskyrus tam tikrus atvejus, pavyzdžiui:

- kai esama pavojaus, kad kaltinamasis asmuo trukdys liudininkams, taip pat aukai;
- jei esama pavojaus, kad kaltinamasis asmuo neatvyks į teismą; arba
- jei asmuo kaltinamas įvykdęs sunkų nusikaltimą ir jei esama pavojaus, kad už užstatą paleistas asmuo įvykdys kitą sunkų nusikaltimą (sunkus nusikaltimas – tai toks nusikaltimas, už kurį asmuo, jei bus nuteistas, gali būti uždarytas į kalėjimą penkeriems ar daugiau metų).

Jei asmuo nepaleidžiamas už užstatą, jis siunčiamas į kalėjimą. Toks asmuo gali iš naujo prašyti būti paleidžiamas už užstatą, jei jo teismas neprasideda per keturis mėnesius nuo tada, kai buvo pirmą kartą atsisakyta jį paleisti už užstatą.

Jei asmuo paleidžiamas už užstatą, jis privalo užstato laikotarpio pabaigoje vėl prisistatyti teismui ir tuo laikotarpiu neįvykdyti jokių nusikaltimų. Teismas gali papildomai nustatyti kitas paleidimo už užstatą sąlygas, pavyzdžiui, kaltinamajam asmeniui neleidžiama eiti į tam tikras vietas arba bendrauti su tam tikrais žmonėmis.

Policija gali paprašyti teismo išduoti už užstatą paleisto asmens suėmimo orderį, jei mano, kad tas asmuo ketina sulaužyti kurią nors paleidimo už užstatą sąlygą. Jei toks orderis išduodamas, policija gali asmenį suimti ir atvesdinti į teismą. Teismas gali pasiųsti tokį asmenį į kalėjimą.

Jei asmuo neatvyksta į teismą pasibaigus paleidimo už užstatą laikotarpiui arba

sulaužo bet kurias kitas paleidimo už užstatą sąlygas, teismui įsakius, jis gali būti suimtas ir atvedintas į teismą. Paskui teismas gali pasiūsti tokį asmenį į kalėjimą iki prasidedant teismui.

Teismo posėdis

Parodymai naudojant tiesioginį televizijos ryšį

18 metų dar nesulaukęs jaunas asmuo gali duoti parodymus teismui per tiesioginį televizijos ryšį, jei byloje nagrinėjamas smurtinis ar lytinis nusikaltimas arba prekyba žmonėmis, nebent teismas turėtų svarių priežasčių neleisti duoti parodymų per tiesioginį televizijos ryšį. Teismui leidus, bet kuris kitas asmuo gali duoti parodymus per tiesioginį televizijos ryšį, jei byloje nagrinėjami smurtiniai, lytiniai arba prekybos žmonėmis nusikaltimai. Teismas taip pat gali leisti duoti parodymus per tiesioginį televizijos ryšį iš kitos šalies. Teisėjas ir teisme dalyvaujantys teisininkai nedėvi perukų ar mantijų, kai parodymai duodami per tiesioginį televizijos ryšį aukščiau minėtais atvejais.

Jei 18 metų dar nesulaukęs jaunas asmuo duota parodymus apylinkės teismui per tiesioginį televizijos ryšį byloje, kuriose nagrinėjami smurtiniai, lytiniai arba prekybos žmonėmis nusikaltimai, teismas gali leisti daryti tų parodymų vaizdo įrašą, kuris turės būti naudojamas paskesnių teismo posėdžių metu.

Teismas gali leisti duoti parodymus per tiesioginį televizijos ryšį asmeniui, kuris bijo arba gali būti bauginamas.

Teisinė pagalba prievartavimo ir seksualinio priekabiavimo atvejais

Teisinės pagalbos valdyba gali konsultuoti prievartavimų ir kitų rimtų seksualinių priekabiavimų aukas. Be to, jei nagrinėjant išprievartavimo ir kitų rimtų lytinių nusikaltimų bylą, kaltinamasis paprašo teismo iškelti klausimą dėl jūsų ankstesnės lytinės patirties, Teisinės pagalbos valdyba atstovaus jus ir ginčys tokį prašymą. Šios paslaugos teikiamos netikrinant materialinės padėties ir yra nemokamos (žr. Teisinės pagalbos valdybos nukentėjusiųjų chartiją, 7 skyrių).

Nuteisimas

Poveikio aukai ataskaita ir pareiškimai

Priimdamas nuosprendį už smurtinius ar lytinius nusikaltimus, teismas privalo

atsižvelgti į bet kokią poveikį, kurį nusikaltimas turi aukai. Įrodymus apie poveikį teismas gali gauti ataskaitoje. Teismas gali paprašyti profesionalaus asmens, pavyzdžiui, probacijos pareigūno arba išprievartavimų krizių centro nario, parengti raštišką ataskaitą dėl nusikaltimo poveikio aukai. Šioje „poveikio aukai ataskaitoje“ gali būti nurodoma fizinė, emocinė, psichinė, ekonominė ar lytinė žala, kurią auka patyrė dėl nusikaltimo. Ši ataskaita skiriasi nuo „poveikio aukai pareiškimo“.

Jei auka kreipiasi į teismą nurodydama lytinio ar smurtinio nusikaltimo poveikį jo / jos atžvilgiu, teismas privalo išklaustyti tokius parodymus. Tai vadinama „poveikio aukai pareiškimu“. Pareiškimą gali padaryti pats asmuo arba teisinis atstovas.

Tais atvejais, kai auka yra mirusi po įvykdyto nusikaltimo, teismas neturi išklaustyti pareiškimo iš aukos šeimos pusės, nors kai kurie teisėjai šiuo metu leidžia daryti tokį pareiškimą. Tačiau įstatymas šiuo metu yra keičiamas. Planuojama, kad teismas privalo išklaustyti poveikio aukai pareiškimu bendrai vadinamus parodymus, duodamus mirusios aukos šeimos arba aukos, kuri negali kalbėti pati, jei šeima to nori.

Seksualinis smurtas

Išprievartavimo ar lytinio nusikaltimo byloje aukos pavardė neviešinama. Teisme nagrinėjant išprievartavimo ar sunkaus lytinio nusikaltimo bylą, gali dalyvauti tik tie asmenys, kurie tiesiogiai suinteresuoti byla, ir žiniasklaidos atstovai. Auką teisme gali lydėti tėvai, giminaičiai arba draugai.

Buitinis smurtas

Daugelis smurtinių veiksmų, kurių imamasi šeimos namuose, laikomi kriminaliniu nusikaltimu. Vis dėlto jie paprastai nagrinėjami civiliniuose teismuose, kuriuose nukentėjusioji šalis gali būti apsaugoma teismo įsakymais. Teisminės bylos, kuriose tikimasi tokių įsakymų, yra nagrinėjamos teisme, kuriame dalyvauja tik byla tiesiogiai suinteresuoti asmenys. Jei teisėjas leidžia, auką teisme gali lydėti tėvai, giminaičiai arba draugai.

Teismo įsakymai

Buitinio smurto bylose teismai gali skelbti įvairius įsakymus. Įsakymai būna tokio pobūdžio:

- **saugumo įsakymas** – šiuo įsakymu įvardytam asmeniui nurodoma

nenaudoti ir negrasinti smurtu, priekabiauoti ar bauginti prašymą dėl įsakymo pateikusį asmenį arba bet kurį iš jo išlaikomų asmenų, įskaitant vaikus. Taip pat įvardytam asmeniui, jei jis gyvena kur nors kitur, gali būti įsakyta nestebėti prašymą dėl įsakymo pateikusio asmens namų; ir

- **uždraudžiamasis įsakymas** – šiuo įsakymu įvardytam asmeniui nurodoma išvykti iš tos vietos, kurioje gyvena prašymą dėl įsakymo pateikęs asmuo, ir nesirodyti toje vietoje, jei to neleis teismas.

Saugumo arba uždraudžiamajam įsakymui parengti gali prireikti kelių savaičių. Skubiais atvejais asmuo gali prašyti tokių įsakymų:

- **išankstinio uždraudžiamojo įsakymo** – šis įsakymas panašus į uždraudžiamąjį įsakymą, išskyrus tai, kad įsigalioja iš karto ir galioja iki tada, kai teismas gali paskelbti tikrąjį uždraudžiamąjį įsakymą. Toks įsakymas paskelbiamas, jei esama betarpiško pavojaus, kad prašymą pateikiantis asmuo ar jo išlaikomi asmenys, įskaitant vaikus, patirs didelę žalą, įsakymas gali būti paskelbtas teisme nedalyvaujant įsakymu įvardytam asmeniui (t. y. „vienašališkai“) arba nepateikus pranešimo tam asmeniui; ir
- **apsaugomojo įsakymo** – šis įsakymas panašus į saugumo įsakymą, išskyrus tai, kad įsigalioja iš karto ir galioja iki tada, kai teismas gali paskelbti tikrąjį saugumo arba uždraudžiamąjį įsakymą.

Tam tikrais atvejais Sveikatos apsaugos administracija (HSE) gali kreiptis dėl įsakymų asmens vardu.

Buitinio smurto nusikaltimai

Jei teismas paskelbia saugumo įsakymą, uždraudžiamąjį įsakymą, išankstinį uždraudžiamąjį įsakymą arba apsaugomąjį įsakymą prieš tam tikrą asmenį ir tas asmuo nepaklūsta įsakymui, jis laikomas įvykdęs kriminalinį nusikaltimą.

Jei teismas pateikia uždraudžiamąjį įsakymą arba išankstinį uždraudžiamąjį įsakymą dėl konkrečios vietos, o įsakymu įvardytas asmuo neleidžia įsakymu apsaugotam asmeniui arba bet kuriam jo išlaikomam vaikui neleidžia būti toje vietoje arba stengiasi neleisti ten patekti, jis laikomas įvykdęs kriminalinį nusikaltimą.

Bet kuris asmuo, įvykdęs vieną iš šių nusikaltimų, gali būti apkaltintas teisme.

Jei jis pripažįstamas kaltu, jam gali būti skirtas bauda arba jis gali būti išsiųstas į kalėjimą. Teismas taip pat gali nubausti minėtą asmenį kaip „negerbiantį teismo“.

Kiti kriminaliniai nusikaltimai

Baudžiamojoje teisėje yra apibrėžta daug skirtingų nusikaltimų. Šiame skyriuje glaustai paaiškinami kai kurie pagrindiniai nusikaltimai.

Vagystė

Vagystė įvykdoma asmeniui nesąžiningai pasisavinus turtą be jo savininko leidimo ir ketinant jo niekada negrąžinti.

Apiplėšimas

Apiplėšimas – tai veiksmas, kai asmuo naudoja ar grasina panaudoti jėgą vykdydamas vagystę.

Įsilaužimas

Įsilaužimas – tai veiksmas, kai asmuo patenka į pastatą be leidimo siekdamas pavogti ar padaryti žalos. Rimtas arba „sunkinančiomis aplinkybėmis“ įvykdytas įsilaužimas – tai veiksmas, kai įsilaužėlis turi ginklą ar sprogmenų.

Užpuolimas

Užpuolimas – tai veiksmas, kai asmuo naudoja ar grasina panaudoti jėgą prieš kitą asmenį be pastarojo sutikimo.

Žalą ar rimtą žalą sukeliantis užpuolimas yra dar sunkesnis nusikaltimas.

Pavojingas vairavimas

Pavojingas vairavimas yra toks, kuris kelia pavojų visuomenei. Tokiais atvejais atsižvelgiama į transporto priemonės būklę, vietą, faktinį eismo intensyvumą ir tikėtiną eismo intensyvumą.

Pavojingas vairavimas, lemiantis mirtį ar rimtą kūno sužalojimą – tai du iš sunkesniųjų nusikaltimų pavojingai vairuojant.

Lytiniai nusikaltimai

Lytinis nusikaltimas įvykdomas, kai nepadoriu būdu užpuolamas vyras ar moteris.

Rimtas ar „sunkinančiomis aplinkybėmis“ įvykdytas lytinis nusikaltimas – tai veiksmas, kai lytinio užpuolimo metu auka patiria sunkų smurtą arba jai grasinama sunkiu smurtu, patiria sužalojimus ar pažeminimą.

„Išprievartavimas pagal 4 straipsnį“ įvykdomas, kai lytinio užpuolimo metu varpa

bent kiek įkišama į burną ar analinę angą arba kai kito asmens laikomas daiktas bent kiek įkišamas į makštį.

Išprievartavimas įvykdomas, kai vyras neteisėtai lytiškai santykiauja su moterimi, kuri lytinio akto metu nesutinka santykiauti; tokiais atvejais vyras žino, kad moteris nesutinka santykiauti, arba nepaiso, ar lytinio akto metu moteris sutinka ar nesutinka santykiauti.

Nužudymas ir netyčinis nužudymas

Nužudymas – tai nusikaltimas, kai asmuo planuoja nužudyti arba sunkiai sužeisti kitą asmenį ir jį nužudo.

Netyčinis nužudymas įvykdomas, kai asmuo nužudo kitą asmenį neketindamas jo nužudyti. Netyčinis nužudymas taip pat gali būti įvykdomas, jei asmuo planuoja nužudyti arba sunkiai sužeisti kitą asmenį, bet nesuvaldo situacijos, nes būna išprovokuojamas ar klaidingai mano, kad tai būtinoji gintis.

Prekyba žmonėmis

Prekyba žmonėmis – tai veiksmai, kai asmuo užverbuoja, perveža, apgyvendina, įdarbina ar turi savo žinioje kitą suaugusį asmenį ar vaiką, siekdamas juos išnaudoti:

- darbui;
- seksualiniams poreikiams tenkinti;
- jų organams pašalinti.

Jeigu Airijos pilietis įvykdo vieną iš šių prekybos žmonėmis nusikaltimų kitoje šalyje, jis gali būti patrauktas į teismą Airijoje ir gali būti nuteistas. Jeigu kuris nors asmuo įvykdo vieną iš šių nusikaltimų prieš Airijos pilietį kitoje šalyje, jis gali būti patrauktas į teismą Airijoje ir gali būti nuteistas.

(Leidimas: 2010 m. birželis)

11: Naudingi adresai ir kiti kontaktiniai duomenys

Organizacija	Kontaktiniai duomenys
Pagalbos nusikaltimų aukoms linija	Paslaugų koordinatorius Nacionalinė pagalbos nusikaltimų aukoms linija 3rd Floor, Block B Harcourt Centre Harcourt Street Dublin 2 Tel. (01) 408 6118 Faks. (01) 479 3296 El. p. info@crimevictimshelpline.ie Interneto svetainė: www.crimevictimshelpline.ie
An Garda Síochána	Policijos ir aukų ryšių tarnyba An Garda Síochána Ryšių su bendruomene ir bendruomenės viešosios tvarkos skyrius Harcourt Square Dublin 2 Tel. (01) 666 3805 El. p. crimprev@iol.ie arba crimeprevention@garda.ie
Teismų tarnyba	Paslaugų klientams vadovas Teismų tarnyba Phoenix House 15–24 Phoenix Street North Smithfield Dublin 7 Tel. (01) 888 6000 Faks. (01) 888 6090 Interneto svetainė: www.courts.ie

Organizacija	Kontaktiniai duomenys
Generalinio prokuroro (DPP) tarnyba	Director of Public Prosecutions (generalinis prokuroras) 14–16 Merrion Street Dublin 2 Tel. (01) 678 9222 Faks. (01) 661 0915 Interneto svetainė: www.dppireland.ie
Probacijos tarnyba	Ursula Fernee Vyriausiojo probacijos pareigūno pavaduotoja Paslaugų aukoms koordinatorius Probacijos tarnyba Haymarket Smithfield Dublin 7 Tel. (01) 817 3631 Faks. (01) 817 3644 El. p. ugfernee@probation.ie Interneto svetainė: www.probation.ie
Kalėjimų tarnyba	Kalėjimų ir aukų ryšių pareigūnas Airijos kalėjimų tarnybos centrinė būstinė IDA Business Park Ballinalee Road Longford Tel. (043) 333 5100 Faks. (043) 333 5101 El. p. vlo@irishprisons.ie Interneto svetainė: www.irishprisons.ie (Kalėjimų sąrašą rasite 41 puslapyje.)

Organizacija	Kontaktiniai duomenys
Teisinės pagalbos valdyba	Ryšų su klientais pareigūnas Teisinės pagalbos valdyba 47 Upper Mount Street Dublin 2 Tel. (01) 644 1900 Viet. tel. 1890 615 200 Faks. (01) 662 3661 Interneto svetainė: www.legalaidboard.ie
Nemokamų teisinių konsultacijų centrai (angl. santrumpa – FLAC)	Free Legal Advice Centres 13 Lower Dorset Street Dublin 1 Informacijos ir nukreipimo linija: 1890 350 250 Tel. (01) 874 5690 Faks. (01) 874 5320 Interneto svetainė: www.flac.ie
Ballymun bendruomenės teisės centras	Ballymun bendruomenės teisės centras 34 Shangan Road Ballymun Dublin 9 Tel. (01) 862 5805 Faks. (01) 862 5800 Interneto svetainė: www.bclc.ie
Citizens Information (piliečių informacija)	Šalies mastu Viet. tel. 1890 777 121 Interneto svetainė: www.citizensinformation.ie Jei ieškote vietinių tarnybų, žr. „Citizens Information“ vietos telefonų knygos įstaigų skyrelyje.

Organizacija	Kontaktiniai duomenys
Koronerio tarnyba	Coroner Service Implementation Team (Koronerio paslaugų grupė) Athlumney House IDA Business Park Johnstown Navan Co. Meath Tel. (046) 909 1323 Faks. (046) 905 0560 El. p. csitmail@justice.ie Interneto svetainė: www.coroners.ie
Žalos kompensacijos kriminalinių nusikaltimų aukoms tribunolas	Pirmininkas Criminal Injuries Compensation Tribunal (Žalos kompensacijos kriminalinių nusikaltimų aukoms tribunolas) 13 Lower Hatch Street Dublin 2 Tel. (01) 661 0604 Faks. (01) 661 0598 El. p. criminalinjuries@justice.ie Interneto svetainė: www.justice.ie (žr. skyrelį „Kitos reguliavimo funkcijos“)

Organizacija	Kontaktiniai duomenys
Centrinė vaikų grobimo reikalų valdyba	Teikia pagalbą, jei jūsų vaikas pagrobiamas, pažeidžiant jūsų globos teises, ir iš Airijos išgabenamas į šalį, patenkančią į Hagos konvencijos, Liuksemburgo konvencijos ar Briuselio II reglamento taikymo sritį – arba, priešingai, į Airiją iš konvencijai priklausančios šalies Teisingumo ir teisės reformų departamentas Bishop's Square Redmond's Hill Dublin 2 Tel. (01) 479 0200 Faks. (01) 479 0201 El. p. child_abduct_inbox@justice.ie Interneto svetainė: www.justice.ie (ties skyriumi „Youth Justice, Children and Family“ spustelėkite „International Child Abduction“ (tarptautinis vaikų grobimas))
Paramos nusikaltimų aukoms komisija	Savanoriškos organizacijos, remiančios nusikaltimų aukas, surašytos Paramos nusikaltimų aukoms komisijos interneto svetainėje: www.csvc.ie
Airijos išprievartavimo aukų krizių centrų tinklas	Nacionalinis išprievartavimo aukų krizių centrų tinklas – jo interneto svetainėje pateikti duomenys apie išprievartavimo aukų krizių centrus visoje šalyje Tel. (091) 563 676 Dublino išprievartavimo aukų krizių pagalbos linija: 1800 778 888 Interneto svetainė: www.rcni.ie

Organizacija	Kontaktiniai duomenys
Pagalba moterims	Teikia konfidencialią paramą ir informaciją buitinį smurtą patiriančioms moterims ir vaikams, kuriems reikia skubios pagalbos ar ilgalaikės paramos Pagalbos linija: 1800 341 900 Interneto svetainė: www.womensaid.ie
Amen	Tai konfidencialios pagalbos linija, paramos paslaugos ir informacija vyrams, patiriantiems buitinį smurtą Tel. (046) 902 3718; tel. nedarbo valandomis (086) 194 7270 Interneto svetainė: www.amen.ie
Buitinio, seksualinio ir lyčių skirtumu pagrįsto smurto prevencijos nacionalinė tarnyba	Cosc Department of Justice and Law Reform 2nd Floor, Montague Court Montague Street Dublin 2 Tel. (01) 476 8680 Faks. (01) 476 8619 El. p. cosc@justice.ie Interneto svetainė: www.cosc.ie

(Leidimas: 2010 m. birželis)

